



Ministeriet
for Ligestilling
og Kirke

It-Strategi 2013-2015

for

Kirkenettet



FOLKEKIRKENS IT

Januar 2013

Dokument nr. 5606-13

Forord

Folkekirkens It er folkekirkens og ministeriets fælles it-enhed og har ansvaret for drift, vedligeholdelse og videreudvikling af Kirkenettet.

Ved Kirkenettet forstås det it-netværk, som ministeriet og folkekirkens institutioner er tilsluttet.

Kirkenettet er et lukket netværk bestående af datalinjer, it-arbejdspladser med et standardiseret softwareprogram foruden applikationer til administrative processer som personregistrering, sagsbehandling, løn- og personaleadministration og økonomistyring.

Hertil kommer en række systemer, som præster og menighedsråd kan anvende i det pastorale og kirkelige arbejde.

It-Strategi 2013-2015 for folkekirken og Ministeriet for Ligestilling og Kirke¹ omfatter Kirkenettet og dermed den virksomhed, som Folkekirkens It er ansvarlig for.

Strategien er en revision af It-Strategi 2010-2012 (Dnr. 8789-10).

Ved revisionen er der sket en ajourføring med hensyn til de teknologier, som anvendes. Desuden er it-styregruppens² beslutning om, at der i de kommende år skal være et tydeligt fokus på processer og anvendelse blevet indarbejdet, sådan at fokus ikke kun er på teknologi.

It-Styregruppen har endvidere med It-Strategi 2013-2015 det ønske, at der sker en betydelig styrkelse af menighedsrådenes it-anvendelse.

For Folkekirkens It betyder det, at fokus i de kommende år rettes mod implementeringsprocesser, information og uddannelse af brugerne. Det indebærer samtidig, at videreudvikling og brugernes udnyttelse af de eksisterende muligheder får en betydelig højere prioritet end nyanskaffelser.

Stiftsadministrationernes centerdannelse omkring løn- og personaleadministration, gravstedsaftaler og kapitalforvaltning samt plansager foruden sognenes anvendelse af Den Digitale ArbejdsPlads (DAP) samt den fælles Kirkekalender er sammen med Regeringens Digitaliseringsstrategi de vigtige indsatsområder i de nærmest kommende år.

Strategien følger som hidtil den skabelon, som Statens It-Råd anbefalede i *Vejledning om ministeriernes it-strategier*.

[IT-STRATEGI, ARKITEKTURPRINCIPPER OG HANDLINGSPLAN FINDES PÅ WWW.KIRKENETTET.DK](http://WWW.KIRKENETTET.DK)

¹ It-Strategien omfatter ministeriets kirkeområde. Ligestillingsafdelingen serviceres af Statens It.

² **It-Styregruppen:**

Afdelingschef Steffen Brunés, formand

(Ministeriet for Ligestilling og Kirke, Personale- og it-afdelingen)

Bygningskonsulent Keld Nielsen (Landsforeningen af Menighedsråd)

Biskop Henning Toft Bro, Aalborg Stift (Biskopperne)

Stiftskontorchef Asger W. Gewecke, Fyens Stift (Stiftskontorcheferne)

Provst Paw Kingo Andersen, Hjallesø Provsti, Fyens Stift (Danmarks Provsteforening)

Sognepræst Jens Kaltoft, Knudsker Sogn, Bornholms Provsti, Københavns Stift (Præsteforeningen)

Kordegne Jørgen Hvolby Lauritzen, Himmelev Sogn, Roskilde Domprovsti, Roskilde Stift

(Danmarks Kordegneforening)

It-chef Torben Stærgegaard (Folkekirkens It)

Indholdsfortegnelse

| | | |
|----------|--------------------------------------------------------|-----------|
| 1 | Mission og it-vision | 5 |
| 1.1 | En organisation med mange målgrupper | 5 |
| 1.2 | It-strategiens præmisser | 6 |
| 2 | Digital formidling og digital forvaltning | 8 |
| 2.1 | Nye digitale procedurer i personregistrering | 8 |
| 2.1.1 | Modernisering af CPR/Den Elektroniske Kirkebog | 9 |
| 2.2 | Kvalitet og effektivisering via specialisering | 9 |
| 2.3 | Kommunikation med borgere, myndigheder og ansatte | 10 |
| 2.3.1 | eBoks er et vigtig kommunikationsprodukt | 10 |
| 2.4 | Mere og stærkere samarbejde | 10 |
| 2.4.1 | Kirkekalender og kirkestatistik | 11 |
| 2.4.2 | Samarbejde på Den Digitale ArbejdsPlads | 12 |
| 2.5 | Samarbejde, kompetenceudvikling og videndeling | 13 |
| 2.6 | Bedre samarbejdsværktøjer | 13 |
| 2.6.1 | MySite | 14 |
| 2.6.2 | Præsters Kirkeårsportal | 15 |
| 2.6.3 | Provstiets videndeling | 15 |
| 2.6.4 | Post og kalender til alle kirkefunktionærer | 16 |
| 3 | It-styring og organisering | 17 |
| 3.1 | Folkekirkens It står på to ben | 17 |
| 3.2 | Styring og prioritering | 18 |
| 3.3 | Gennemførelse af projekter | 19 |
| 3.3.1 | Projektportal | 19 |
| 3.3.2 | Opgavestyring | 19 |
| 3.3 | System- og dataejere, systemansvarlige og erfa-grupper | 20 |
| 3.4 | Sourcingstrategi | 20 |
| 3.4.1 | Pc- og brugersupport | 20 |
| 3.4.2 | Server og netværksdrift | 21 |
| 4 | It-arkitektur | 22 |
| 4.1 | Udstyr | 22 |
| 4.1.1 | Arbejdspladsudstyr | 22 |
| 4.1.2 | Servere | 23 |
| 4.2 | Datalinjer | 23 |
| 4.3 | Forretningsapplikationer – anskaffelse og udvikling | 24 |

| | | |
|----------|-------------------------------------------------------|-----------|
| 4.4 | Brugerprogrammell | 24 |
| 4.5 | Database- og udviklingsprogrammell | 24 |
| 4.6 | Internet og intranet | 24 |
| 4.7 | Brugeradministration | 25 |
| 4.8 | Open Office og Mac | 25 |
| 5 | It-kompetencer | 26 |
| 5.1 | E-læring som et strategisk værktøj | 26 |
| 5.2 | Basale it-færdigheder | 27 |
| 5.3 | Færdigheder til at betjene specielle systemer | 27 |
| 5.4 | Særligt vedrørende uddannelse af personregisterførere | 27 |
| 5.5 | It-medarbejdere | 27 |
| 6 | It-sikkerhed | 28 |
| 6.1 | Organisering | 28 |
| 6.2 | Sikkerhedsniveau – målsætninger | 28 |
| 6.3 | Styring – realisering af målsætning | 28 |
| 6.4 | Beredskab og kontrol | 29 |
| 7 | Økonomi og indkøb | 30 |
| 7.1 | Koncern-it som den økonomisk mulige model | 30 |
| 7.2 | Kontrol af priser og valg af leverandør | 30 |

Bilag:

bilag 1: Handlingsplan 2013

bilag 2: It-arkitektur



1 Mission og it-vision

Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Kristus som hele verdens frelser gennem evangeliets forkyndelse, sakramenternes forvaltning, oplæring i kristendom og sjælesorg.

Dette udgangspunkt er lovgivningsmæssigt forankret i Grundloven (§ 4), der bestemmer folkekirken som den evangelisk-lutherske kirke. Kirkens overordnede opgave danner udgangspunkt for de konkrete former, kirkelivet får i sogn, provsti og stift. Alle konkrete målsætninger må dybest set tjene denne opgave.

Ministeriet for Ligestilling og Kirkes væsentligste arbejds- og ansvarsområde i forhold til kirkeområdet er den danske folkekirke. Dette omfatter tre hovedområder: folkekirkens økonomi, folkekirkens styrelse og folkekirkens personale og it.

Det er ministeriets opgave at skabe gode rammer for folkekirkens virke.

Dette sker i et nært samspil med folkekirkens administrative organer og præsterne, som er centrale for folkekirkens virke.

Det er en ambition, at Kirkenettet, der er folkekirkens og ministeriets fælles it-netværk, gennem anskaffelse og drift af løsninger til kommunikation, sagsbehandling og videndeling, opleves som et nyttigt redskab, der understøtter folkekirken og ministeriet i at løse deres opgaver.

It er ikke et mål i sig selv, men et middel, der kan understøtte menighedsrådenes kirkelige og præsternes pastorale opgaver foruden den folkekirkelige forvaltningsforretningsmæssige målsætninger.

Folkekirkens It (i daglig tale It-Kontoret), der leverer it til folkekirken og ministeriet, skal på baggrund af it-strategien og best practice i it-branchen leve op til denne målsætning.

1.1 En organisation med mange målgrupper

Ministeriets kirkeområde er med 1 afdeling og 3 kontorer samt ca. 40 medarbejdere en overskuelig organisation. Folkekirken derimod er med opdelingen i stifter, provstier og sogne hverken enkel eller overskuelig og er desuden geografisk udbredt i alle egne af Danmark. Den er endvidere en organisation med meget forskelligartede opgaver.

Folkekirken er i bund og grund lokalt forankret. Sognene er folkekirkens enhedssystem. Sognene (2.187) bestyres af folkevalgte menighedsråd (cirka 1.774). Menighedsrådene styrer sognenes kirkelige og administrative anliggender og udøver en række myndighedsfunktioner. Menighedsrådene i hvert provsti vælger et provstiudvalg, der





koordinerer økonomien i provstiet og herudover har en række tilsynsopgaver, herunder - sammen med stiftsøvrighederne – opgaver vedr. menighedsrådenes økonomiske forvaltning. Tilsynet med øvrige funktioner varetages af biskopperne (10). Endelig er der i hvert stift et stiftsråd, som varetager en række overordnede opgaver med hensyn til det kirkelige liv i stiftet. Stiftsrådene kan udskrive bindende bidrag fra kirkekasserne til nærmere bestemte områder, og de bestyrer desuden - på vegne af menighedsrådene - kirkernes og præsteembedernes kapitaler.

Disse i alt cirka 1.900 råd og udvalg, hvor de valgte medlemmer helt overvejende er lægfolk, udgør - sammen med præsterne - den ene del af it-strategiens fokus.

Det andet fokusområde er administrationen. Det vil sige ministeriet, stiftsadministrationerne (10), provstierne (104) og personregisterførerne i pastoraterne (1.205); i alt 1.320 myndigheder. Hertil menighedsråd og provstiudvalg, der også udfører en række myndighedsfunktioner, samt folkekirkens uddannelsesinstitutioner.

For it-strategien er det derfor et vilkår, at it-organiseringen skal understøtte en brugerorganisation, der består af få større og flere tusinde meget små geografisk spredte enheder.

1.2 It-strategiens præmisser

Erfaringer viser, at drift og servicering af større it-netværk bedst sker i driftsfællesskaber og på grundlag af centrale beslutninger. Folkekirkens komplekse struktur og decentrale beslutningskompetence ændrer ikke på dette forhold, men i praksis må det udmøntes på en særlig måde.

Folkekirken er som andre offentlige myndigheder underlagt forvaltningsloven, offentlighedsloven samt persondataloven, som man skal administrere i henhold til. Som en konsekvens heraf tager it-strategien sigte på, at arbejdet med de administrative opgaver sker på grundlag af fælles centralt styrede løsninger og efter regler og principper, som gælder for den offentlige forvaltning

Når der på den anden side er tale om kirkens egentlige opgaver, så tager strategien sigte på, at den infrastruktur, der understøtter de administrative løsninger, også kan være et fundament for at bruge it i det kirkelige og pastorale arbejde og dermed til evangeliets forkyndelse, sakramenternes forvaltning, oplæring i kristendom m.m.

Biskopperne og ministeriet er derfor enige om³, at det i praksis betyder, at brugen af Kirkenettet er obligatorisk i forhold til en række administrative arbejdsopgaver, mens det i forhold til andre opgaver er et tilbud.

På den måde sikrer it-strategien, at de fælles administrative opgaver skal løses på grundlag af centralt truffe beslutninger, mens de opgaver, der løses på grundlag af lokalt truffe it-beslutninger, kan understøttes af en i fællesskab drevet infrastruktur.

³ Kirkeministeriets cirkulærskrivelse af 30. september 2007 om tjenstlig post.





Det er it-strategiens udgangspunkt, at folkekirken er forankret i de lokale sognemenigheder, og den skal derfor sikre de lokale sognemenigheder gode arbejdsbetingelser i det daglige virke.

Fordelen for det enkelte menighedsråd ved at anvende folkekirkenes fælles it-løsninger skal være så indlysende, at de gør brug af de løsninger, der stilles til rådighed.



FOLKEKIRKEN





2 Digital formidling og digital forvaltning

It-Strategi 2013-2015 er som nævnt i det foregående afsnit 1.2 *It-strategiens præmisser* målrettet en efterhånden 100 % it-understøttet forvaltning. Det betyder, at den på den ene side tager sigte på løsning af de opgaver og understøttelse af de processer, som de folkekirkelige myndigheder og ministeriet – ofte i et nært samspil – skal udføre. På den anden side har den fokus på det kirkelige arbejde, som er folkekirkens egentlige mål. Selvom det forvaltningsmæssige i meget stor udstrækning tager sigte på at skabe gode rammer for det kirkelige arbejde, kan der indholdsmæssigt være langt imellem de 2 områder, som it-strategien skal understøtte. Både strategisk og operationelt er der dog en rød tråd, nemlig den at anskaffe og implementere it-teknologi og løsninger, som kan understøtte begge områder. Dette sidste er en af de vigtigste opgaver for Folkekirkens It.

It-Styregruppen har valgt, at It-Strategi 2013-2015 skal have hovedvægten på samarbejde og processer. Udtrykt lidt firkantet *"Nu har folkekirken og ministeriet den teknologi, man kan ønske sig, nu skal de bare lære at anvende den"*.

Det, der ligger i den sentens, er et udtryk for, at folkekirken og ministeriet har opnået en it-modenhed, hvor fokus er drejet bort fra teknologien og hen imod den nytteværdi og de anvendelsesmuligheder, som teknologien giver de organisationer, der formår at udnytte dem.

It-Strategi 2013-2015 lægger derfor ikke op til mange nyanskaffelser, men derimod til en mere effektiv og begavet anvendelse af de løsninger, som allerede er anskaffet.

De vigtigste og mest fremtrædende indsatsområder er

1. folkekirken og ministeriets deltagelse i regeringens digitaliseringsprojekt
2. menighedsrådenes anvendelse af styrings- og samarbejdsværktøjer
3. folkekirkens synlighed og tilstedeværelse på nettet

områder, som spænder fra borgerbetjening og forvaltning (1) til medlemsbetjening og forkyndelse (3) henover en effektiv og åben forvaltning og velfungerende samarbejder (2).

2.1 Nye digitale procedurer i personregistrering

En række af de områder, som forvaltes af folkekirkens sogne, er med i 2. bølge af regeringens digitaliseringsmålsætning. På den baggrund har Digitaliseringsstyrelsen i december 2012 sendt udkast til forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af indførelse af obligatorisk digital selvbetjening for borgerne.

Forslaget bidrager til udmøntningen af målsætningen om, at al kommunikation mellem på den ene side det offentlige og på den anden siden borgerne skal ske digitalt i 2015. Lovforslaget indfører obligatorisk digital selvbetjening for borgerne i den såkaldte 2. bølge af serviceområder, og det foreslås at træde i kraft den 1. december 2013.

I lovforslaget indgår forslag om digitalisering af:

- ▶ Begravelsesansøgning
- ▶ Navngivning og navneændring
- ▶ Anmeldelse af faderskab,





hvor de 2 sidstnævnte allerede er stillet digitalt til rådighed for borgerne.

Regeringens digitaliseringsprojekt er på den måde en god anledning til at udvikle en ny version af Personregistrering.dk, som blev lanceret i 2007. De nye services baseres på erfaringerne med de nuværende løsninger, men sikrer også, at selvbetjeningsløsningerne bliver digitale hele vejen igennem systemet.

På den baggrund udvikler Folkekirken It et sagsbehandlingssystem, der i det væsentlige vil afskaffe papirkommunikation og dobbeltindtastninger i de berørte myndigheder. Således vil data og begravelsesmyndighedens afgørelse automatisk overføres til kirkegårde og krematorier. Systemet indrettes sådan, at en læges konstatering af, at en person er død, hvilket obligatorisk sker i Sundhedsvæsenets Elektroniske Indberetningssystem, automatisk udløser dødsregistreringen i CPR.

Ministeriet har i sit samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen lagt vægt på, at den obligatoriske anvendelse af digitale løsninger ikke ændrer ved, at eksempelvis navngivning, når det sker ved dåb, fortsat tager udgangspunkt i mødet mellem præsten og forældrene.

2.1.1 Modernisering af CPR/Den Elektroniske Kirkebog

Samtidig sker der i et nært samarbejde med Indenrigs- og Økonomiministeriets CPR-Kontor en omlægning af CPR/Den Elektroniske Kirkebog, som betyder, at hele systemet porteres til en ny driftsplatform. Formålet hermed er at nedsætte udgifterne til drift og forvaltning af systemet samt at forbedre mulighederne for at konkurrenceudsætte opgaverne med drift, forvaltning og videreudvikling af CPR/Den Elektroniske Kirkebog.

Det er forventningen, at hovedparten af systemmoderniseringen vil være tilendebragt i løbet af 2013.

2.2 Kvalitet og effektivisering via specialisering

Med etablering af en fælles regnskabsfunktion (AdF) i Lolland-Falsters Stift påbegyndtes en specialisering, som nu er udbredt i forhold til de vigtigste administrative opgaver.

I forhold til it-området er der derfor særlig opmærksomhed på:

- ▶ Løn- og Personleadministration, som for præsterne er samlet i Fyens Stift, medens den for kirkefunktionærerne ligger i Haderslev, Roskilde og Ribe Stifter
- ▶ Administration af gravstedsaftaler og forvaltning af stiftsmidlerne, som er samlet i Viborg og Århus Stifter
- ▶ Screening af plansagsopgaver, som udføres i Aalborg Stift.

Etableringen af stiftscentre er koordineret med ibrugtagning af nye it-værktøjer til GiasCentret (Viborg og Århus Stifter) og Aalborg Stift samt en ny version af lønsystemet til løncentre.

De nye værktøjer er fremtidssikret således, at de - alt efter folkekirken ønsker - kan understøtte en mere vidtgående digitalisering, end den som i udgangspunktet tages i anvendelse.

Administrationen af gravstedsaftalerne vil i løbet af 2013 blive integreret med de anmodninger om begravelse eller ligbrænding, som kommer ind via personregistreringen





(Borger.dk), således at også kirkegårde, krematorier samt sundhedssystemer og skifteretter foruden bedemænd kommer til at indgå i en samlet digital informationsudveksling, som Folkekirkens It er ansvarlig for.

Løn- og personaleadministrationen vil tilsvarende gennem etablering af en FLØS- Portal, understøtte institutionerne med udformning af korrekte ansættelsesbreve som et led i oprettelsen af ansættelses- og lønforhold, ligesom Portalen senere kan åbnes for de ansattes indrapportering af timer, fravær, kørsel m.m.

Endelig er det i forbindelse med administration og ændring af sognegrænser hensigten at udnytte de kortsystemer, som screeningen af plansager benytter sig af.

Folkekirkens It er sig bevidst, at stiftscentrenes opgaveløsning er tæt forbundet med drift og forvaltning af it-ydelser, som Folkekirkens It er ansvarlig for at levere.

2.3 Kommunikation med borgere, myndigheder og ansatte

Folkekirken er langt med regeringens digitaliseringsstrategi, som lægger op til, at al kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige skal være digital med udgangen af 2015.

2.3.1 eBoks er et vigtig kommunikationsprodukt

- ▶ Lønsedler leveres til den ansattes eBoks.
- ▶ Ansættelsesbeviser skal fremtidigt leveres til den ansattes eBoks.
- ▶ Gravstedsaftaler og fakturaer leveres til kundernes eBoks.
- ▶ Meddelelser og attester fra personregistreringen leveres til borgernes eBoks.
- ▶ Kommunikation mellem borgere og menighedsråd skal ske via eBoks.

Brugen af eBoks implementeres sådan, at kommunikation mellem menighedsråd og sogne kan ske via ét "folkekirkens virksomhedscertifikat" frem for certifikater til alle (3.000) menighedsråd og pastorater.

2.4 Mere og stærkere samarbejde

Initiativerne med folkekirken på nettet, fælles samarbejdsportaler, en fuldt digitaliseret personregistrering samt specialiserede stiftscentre er eksempler, som vil resultere i bedre digitale services og en mere effektiv forvaltning. De er samtidig eksempler på initiativer, hvor et stærkere samarbejde er i fokus.

Udviklingen har imidlertid også vist, at it-løsninger i flere tilfælde kan være brobyggere mellem den regelstyrede forvaltning og det friere kirkelige arbejde.



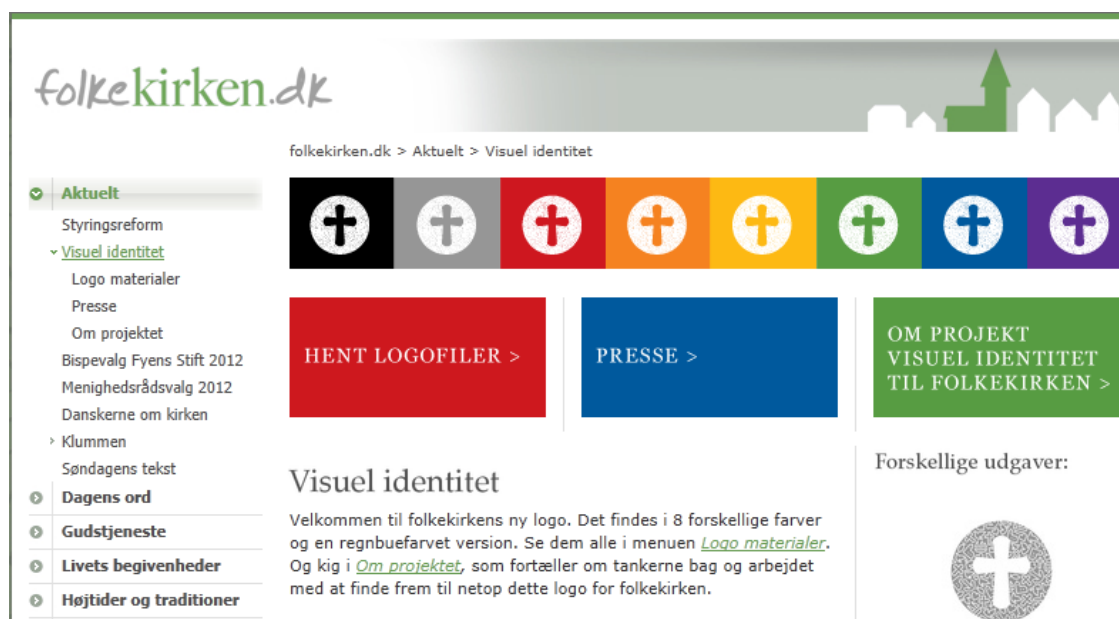
2.4.1 Kirkekalender og kirkestatistik

Sogn.dk, som oprindeligt blev udviklet med henblik på at give offentligheden indsigt i, hvem der var indvalgt i menighedsrådene⁴, er gennem årene suppleret med flere funktioner, som rækker ind i det kirkelige arbejde.

Igennem de allerseneste år har der været fokus på at indarbejde sogn.dk som fødesystem til en fælles kirkekalender. Med biskoppernes opbakning og med de aftaler, som i 2012 er indgået med flere store medier, er tilslutningen til Kirkekalenderen nu meget stor fra alle egne af landet.

Kirkekalenderen, som dels kan ses på sognenes egne hjemmesider, folkekirken.dk, stifternes hjemmesider samt på app's til de mest gængse smartphones og tablets dels i Kristeligt Dagblads Kirku samt på Kultunaut, skal videreudvikles, så den kan indgå, som en integreret del af den kommunikation, der sker fra kirken til og med medlemmerne.

Sms-tjenester, som er en del af sogn.dk, og en version-2 af app'en skal målrettes en tættere og mere direkte kontakt med medlemmerne og skal desuden ske i et tæt samspil med de aktiviteter, som udfoldes i regi af folkekirken.dk og den fælles visuelle identitet, som blev lanceret i slutningen af 2012.



På grundlag af Kirkekalenderen bliver der fra starten af 2013 tillige mulighed for at bruge registreringerne om de enkelte arrangementer som grundlag for en dataindsamling til en deltagerstatistik ("kirkestatistik").

⁴ Sogn.dk blev lanceret i 1996 som en offentlig fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer.





Statistikværktøjet, som kan bruges sogne- og eller stiftsvis, skal i samarbejde med biskopperne og brugerne videreudvikles, så det kan indgå i evaluering og planlægning af aktiviteter.

Det er desuden en vigtig målsætning, at sogn.dk og herunder Kirkekalenderen nemt og smidigt skal kunne understøtte de mange samarbejder, der er mellem sogne og på tværs af pastorater.

Endelig skal videreudviklingen af Kirkekalenderen ses i et tæt samspil med Kirkeårsportalen (*afsnit 02.6.2 Præsters Kirkeårsportal*), således at præstens arbejde med indholdet er mere direkte integreret med den gudstjeneste eller det arrangement, som det vedrører. Ligeledes skal Kirkekalenderen også kunne indgå i den planlægning og tilrettelæggelse af arbejdstid, som kan understøttes af Kirkenettets kalendersystem eller et kalenderprodukt fra en tredje part (*se også afsnit 2.6.4 Post og kalender til alle kirkefunktionærer*).

2.4.2 Samarbejde på Den Digitale ArbejdsPlads

Med Den Digitale ArbejdsPlads (DAP) er der etableret en væsentlig platform for samarbejde og kvalitetsudvikling.

Samarbejdet med Landsforeningen af Menighedsråd om Den Digitale ArbejdsPlads, der også anvendes af menighedsrådene, er af strategisk betydning for digitaliseringsprocessen og dermed for en fortsat effektivisering af folkekirkens forvaltning og det kirkelige arbejde.

Helt i forlængelse af formålet med denne strategi, at have fokus på anvendelse og nytteværdi, er det især i forhold til DAP vigtigt at have for øje, at *infrastrukturen er på plads – og at den nu bare skal anvendes.*

Med nyvalgte menighedsråd og en ny generation af menighedsrådsmedlemmer, som både er vant til og har forventninger om at anvende it, der hvor det er en fordel, står folkekirken over for en vigtig udfordring.

It-Styregruppen vedtog i efteråret 2012, at it-strategien i de kommende år skal handle om anvendelse mere end om anskaffelse af ny teknologi. Sideløbende har Landsforeningen af Menighedsråd i slutningen af 2012 formuleret en it-politik, som indebærer, at

- I. Landsforeningen – bl.a. via sin deltagelse i It-Styregruppen – vil formidle viden om brugernes interesser for og viden om it, hvilket skal indgå i overvejelser om udformningen af fremtidens løsninger
- II. der lægges vægt på, at it skal fremme lokale formål og det vigtige i, at formålet med centrale løsninger står klart, samt at brugerne – ansatte som folkevalgte – inddrages i udviklingen
- III. brugerne skal tilbydes introduktion og nødvendig uddannelse, som ud over betjening også tydeliggør formålet med systemet, og endelig at menighedsrådene opfordres til at sikre, at menighedsrådsmedlemmerne såvel som de ansatte får den relevante it-uddannelse.





It-Strategi 2013-2015 afspejler dette, ligesom det er vigtige pejlemærker, som Folkekirkens It naturligtvis er forpligtet på at leve op til.

2.5 Samarbejde, kompetenceudvikling og videndeling

It-Strategi er, som titlen antyder, en fælles strategi for ministeriet og *hele* folkekirken.

I arbejdet med it-strategien er det en målsætning, at dette i praksis skal komme til udtryk, ved at it-systemerne skal underbygge organisationens bestræbelser på - samlet set - at være en effektiv og veldrevet virksomhed.

Men herudover - i forhold til de folkevalgte, præsterne og øvrige medarbejdere - ved at it-hjælpe midlerne opleves at understøtte den kreativitet, der er en naturlig del af det kirkelige og pastorale arbejde, ligesom værktøjerne *skal* opleves *som* hjælpemidler.

For menighedsrådsmedlemmerne betyder det, at de skal opleve, at Den Digitale ArbejdsPlads er en lettelse i de daglige gøremål, og for medarbejderne (it-brugerne), at de oplever, at værktøjerne letter planlægning, kommunikation og udvikling.

Denne målsætning skal derfor, i folkekirkens institutioner, ses i form af, at arbejdsopgaver - hvor det er naturligt - kan understøttes digitalt. Den skal ligeledes ses blandt brugerne, ved at de *også* oplever værktøjerne som personlige hjælpemidler.

Som en naturlig del af denne it-understøttelse skal opgaverne kunne løses intuitivt og fleksibelt, og brugerne skal tilbydes passende uddannelse, så materiale - trykt - kan produceres, gemmes, ændres og ikke mindst deles med kollegaer.

Løsninger til myndighedsudøvelse og understøttelse af kirkelige og pastorale opgaver skal derfor kunne sameksistere på lige vilkår på den samme tekniske platform.

Det er en it-sikkerhedsmæssig udfordring at forene sagsbehandling i henhold til persondatalovens bestemmelser og eksempelvis kreativitet til konfirmandforberedelsen på den samme pc; dette er imidlertid et vilkår i Kirkenettet.

2.6 Bedre samarbejdsværktøjer

Den Digitale ArbejdsPlads er en fælles infrastruktur, således at de godt 20.000 brugere - via deres rolle - kan få adgang til relevante data og informationer.

Det er et ønske at skabe værktøjer, der understøtter de talrige forskellige funktioner, som findes i folkekirkens og ministeriets struktur.

Således er det for præsternes vedkommende et ønske at understøtte de pastorale opgaver, hvor præsterne både indgår i organisatoriske sammenhænge i sogn, provsti og stift og som prædikanter også i uformelle netværk, eksempelvis med studiekammerater, kollegaer med samme kirkesyn eller i netværk etableret som led i en efteruddannelse.

Tilsvarende er det et ønske at understøtte de faglige netværk, som sagsbehandlerne i stifterne og ministeriet kan indgå i på tværs af geografi, eller når viden og principafgørelser skal danne grundlag for nye afgørelser.





Den folkekirkelige struktur med 10 stifter og mere end 100 provstier og 2.000 sogne og menighedsråd har også været et pejlemærke for at fastlægge kommunikationsveje og muligheder for at genanvende viden og erfaringer.

Endelig er det en målsætning, at portalerne i udstrakt grad, via en rollestyring, skal sondre mellem de informationer, brugerne skal have - *obligatoriske oplysninger* - og de informationer, der er mere individuelle - *frivillige oplysninger* - som man kan vælge til.

Det skal være muligt at præsentere eksempelvis ajourførte regnskabsoplysninger på DAP via direkte opslag i menighedsrådets økonomisystem, ligesom relevante løn- og regnskabsbilag skal være tilgængelige i dataarkivet.

2.6.1 MySite

MySite er en ny overbygning til Den Digitale ArbejdsPlads (DAP).

Som det er nu, distribueres information i forhold til de funktioner, brugeren har; dvs. at den er rollestyret, foruden at det også indgår, hvor i geografien brugeren arbejder.

MySite derimod skal være brugerens personlige del af DAP. MySite er en standardfunktionalitet i SharePoint, som består af tre dele:

- ▶ Mine dokumenter
- ▶ Mine personoplysninger
- ▶ Mine sociale forbindelser (svarende til Twitter og Facebook).

I dokumentdelen kan brugeren arkivere egne dokumenter og billeder og give de brugere, man selv ønsker, adgang til ens materiale. For eksempel kan to eller flere med MySite arbejde på det samme dokument. Med et fælles arkiv undgås det, at der skrives i dokumentet på samme tid. Billeder og tekster kan deles til kirkeblad, hjemmeside eller noget tredje.

Når en bruger oprettes på Kirkenettet, angives en række oplysninger om navn, stilling, adresse, telefonnummer, myndighedstilknytning mv. Disse tjenstlige oplysninger kan vises for alle brugere på DAP.

En bruger kan, hvis det ønskes, tilknytte telefonnumre, opgaveliste, personligt billede, personlig status "hvad laver jeg nu", faglige kompetencer, personlige interesser mv. Brugeren beslutter selv, om disse yderligere oplysninger skal vises for andre brugere.

På MySite kan en bruger angive dokumentbiblioteker på DAP, som vedkommende vil følge i en abonnementslignende funktion. Det er også muligt at udpege andre brugere, hvis interesser, status mv. man ønsker at følge.

My Site er ikke som sådan en selvstændig side, men snarere en mulighed for tilpasning til egne behov og lyster. Som sådan skal My Site integreres i flere af siderne på DAP.



2.6.2 Præsters Kirkeårsportal

Præsternes Kirkeårsportal er et værktøj, der kan understøtte de fleste facetter af præstens forkyndende arbejde.

Siden Kirkeårsportalen blev sat i drift i 2010, er der kommet mange flere muligheder for arkivering og deling. Disse indgår sammen med erfaringer fra brugerne i en ny version af Kirkeårsportalen.

Individualisering

En målsætning for denne nye version af portalen er individualisering:

Nye værktøjer som MySite gør det muligt, at præsten kan vælge de kollegaer, som han eller hun ønsker at dele sit arbejde, sine dokumenter eller sin frustration med – også digitalt. Kirkeårsportalen skal derfor understøtte selvvalgte, faglige netværk på en helt ny måde.

Integration af information

Folkekirkens kalender på sogn.dk – Kirkekalenderen - har vundet betydelig udbredelse.

Planen er, at præsten i den nye version af Kirkeårsportalen kan udpege de sogne, hvis kalender skal vises på præstens portal for søn- eller helligdage, da det er en væsentlig information om, hvorvidt der er gudstjeneste den pågældende dag eller ej.

Mobilitet

Også præster er mobile. Prædiken-ideer undfanges ikke nødvendigvis ved skrivebordet. Derfor skal man kunne gribe dem, når de kommer. Der skal etableres en mobil udgave af Kirkeårsportalen, så ideer til forberedelse af gudstjenester, konfirmandtimer og andet kan fastholdes på farten ved hjælp af en smartphone. Folkekirkens It undersøger derfor også, hvordan en forbedret notefunktion kan integreres.

Forenkling

Kirkeårsportalens hidtidige navigation er blevet oplevet som både ulogisk og snærende. Derfor skal der ændres i portalens navigation og menu-struktur.

Alt dette vil medføre en nemmere og bedre Kirkeårsportal, der kan sættes op, som præsten ønsker det.

2.6.3 Provstiets videndeling

Provstiet er en vigtig enhed i folkekirken, og provstiets forhold berører mange såvel ansatte som rådsmedlemmer. Som en naturlig konsekvens er der derfor etableret en side - *Provstiets Videndeling* - på Den Digitale ArbejdsPlads, hvis indhold skal afspejle og understøtte provstiernes behov i al deres forskellighed.

Her kan brugerne i et provsti dele dokumenter, linksamlinger, kalender, debat og andet materiale. Brugerne er ansatte og menighedsrådsmedlemmer i provstiet. Det er provstiet





(provst og provstisekretær), der administrerer webstedet, men alle brugere kan oprette og dele dokumenter og andet materiale.

Materiale kan ses og genbruges, orientere eller inspirere på tværs af tid og sognegrænser. Hvis et samarbejde mellem en række menighedsråd skal bruge et fælles sted at dele dokumenter, kan dette også ske på videndelingsstedet.

Der er mulighed for at dele en kalender, og provstiet kan i tillæg til provstiets nyheder på forsiden af DAP lægge mere uformelle informationer på en opslagstavle.

Provstiets præster kan få et eget område på videndelingsstedet, hvor de kan dele dokumenter og tanker. Her har kun præster og provst adgang.

Sammen med MySite vil Provstiets Videndeling være et værdifuldt redskab til at samarbejde og navigere i provstiets fælles dokumenter og materialer samt at dele oplysninger om personer, stillinger og kontaktoplysninger.

2.6.4 Post og kalender til alle kirkefunktionærer

Med aftalerne i 2009 om de nye overenskomster for kirkefunktionærer og med opfordringerne i betænkningerne om opgaver⁵ og økonomi⁶ til mere og forpligtende samarbejde mellem sognene synes det nærliggende også at anvende de nye portaler her.

Især synes det fælles post- og kalendersystem oplagt til de informationer om tjenestetid og -sted, som de enkelte ansatte, som aftalt i overenskomsterne, skal have fra menighedsrådene, der er kirkefunktionærernes arbejdsgivere.

Med Microsoft Office 365 kan der tilbydes en enkel og billig adgang til Den Digitale ArbejdsPlads foruden en personlig postkasse og kalender. 365 er en såkaldt cloudløsning, som er baseret på, at brugeren tilgår post og kalender i "skyen" – dvs. på internettet, men synkroniseret med andre kalendere i Kirkenettet og i øvrigt tilgængelig fra en pc eller en smartphone.

Der er fra starten af 2013 iværksat en test af Microsoft Office 365 i samarbejde med en række sogne. Testen skal afklare, om denne løsning evt. sammen med data fra Sogn.dk/ Kirkekalenderen kan løse menighedsrådenes behov for registrering af tjenestetid for de enkelte ansatte, som aftalt i overenskomsten.

Office 365 skal ses som et tilbud, som sognene kan benytte sig af mod betaling af de licensomkostninger⁷, der er knyttet til produktet. Office365 vil på den måde være et billigt alternativ til de kalendersystemer, som en række leverandører tilbyder sognene.

⁵ 1477, Opgaver i sogn, provsti og stift, juli 2006

⁶ 1491, Folkekirkens lokale økonomi, august 2007

⁷ Udgiften vil være i størrelsesordenen 200 kr. pr. bruger pr. år for adgang til post, kalender og Den Digitale Arbejdsplads. Heri inkluderet en postkasse med 7Gb plads samt muligheden for både at anvende login'et fra en pc, tablet og en smartphone.



3 It-styring og organisering

Det formelle ansvar for it i ministeriet og folkekirken ligger i ministeriets Personale- og It-afdeling.

Ansvaret for den daglige drift ligger i Folkekirkens It – daglig tale "It-Kontoret".

It-Kontoret udarbejder it-strategien i et samarbejde med It-Styregruppen, der indstiller den til ministerens godkendelse.

It-budgettet fastsættes af ministeren efter indstilling fra It-Styregruppen henholdsvis Budgetfølgegruppen (se også pkt. 7).

3.1 Folkekirkens It står på to ben

Dels udfører Folkekirkens It de opgaver, som er forvaltningsmæssigt nødvendige, og som udpeges af Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Dels udstikkes og prioriteres opgaverne i Folkekirkens It af It-Styregruppen.

It-Styregruppen er nedsat efter aftale mellem ministeren og biskopperne og udgøres af repræsentanter fra Landsforeningen af Menighedsråd, biskopperne, stiftskontorcheferne, Danmarks Provsteforening, Danmarks Præsteforening, Danmarks Kordegneforening foruden en repræsentant fra hhv. ministeriet og fra Folkekirkens It.

Til It-Styregruppens opgaver hører det at udarbejde it-strategien og dermed styre retningen og omfanget af it-aktiviteterne i folkekirken.

På den måde er Folkekirkens It på samme tid en politisk styret organisation, dels en organisation, der styres af de ønsker, behov og prioriteringer, som anbefales af It-Styregruppen.

Folkekirkens It ledes af en it-chef, der er medlem af ministeriets ledelse.

Folkekirkens It har ansvaret for alle aktiviteter i forbindelse med den daglige drift og videreudviklingen af Kirkenettet.

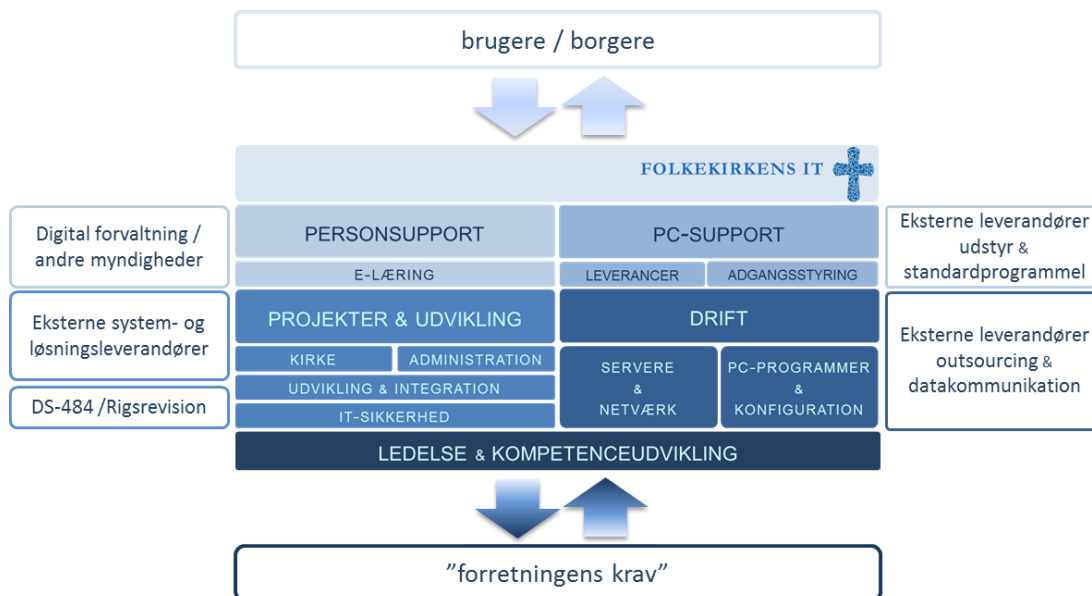
Folkekirkens It's vigtigste funktioner er:

- ▶ Bruger- og Personsupport
- ▶ Drift af infrastruktur
- ▶ It-sikkerhed
- ▶ Projektstyring
- ▶ Vedligeholdelse og videreudvikling af forretningsapplikationer.

Organiseringen tager sigte på, at brugerne har én indgang til hjælp og bistand som det ene, og at samspillet mellem forskellige funktioner og medarbejdere som det andet sikrer fokusering og faglighed.

Af nedenstående figur, hvor også omgivelserne i form af: "de forretningsmæssige krav", brugerne, andre myndigheder (herunder tilsynsmyndigheder) samt forskellige typer af eksterne leverandører er skitseret, fremgår organiseringen:





Der er tale om projektorganisering - med udgangspunkt i projekter, som går på tværs af funktioner.

3.2 Styring og prioritering

It-Styregruppen foretager på vegne af ministeriet og folkekirken en prioritering af, hvilke systemer og ydelser Folkekirken It skal levere.

Den meget brede og centralt styrede anvendelse af it i folkekirken og i ministeriet i kombination med de to tusinde selvstændige institutioner er en styringsmæssig udfordring.

Ydelserne til folkekirken og ministeriet består af en række obligatoriske elementer

- ▶ fagspecifikke applikationer
- ▶ arbejdspladser til personregistreringen og administrative opgaver
- ▶ styresystem, sikkerhedsløsning, netværk m.m.

samt af nogle valgfri elementer

- ▶ ekstra arbejdspladser
- ▶ båndbredde (datalinjer) m.m.
- ▶ ip-telefoni.

De obligatoriske elementer handler om valg af løsninger, programmel og udstyr, hvorimod de valgfri elementer handler om, at institutionerne kan få flere eller mere af samme slags.



Siden overgangen til den elektroniske personregistrering har hvert pastorat fået 1 arbejdsplads - finansieret af it-budgettet - til brug for registreringsarbejdet.

Til de præster, der ikke på den måde får stillet udstyr til rådighed af fællesfonden, påhviler det menighedsrådet at sørge for en pc. Herudover kan menighedsråd og institutioner anskaffe de pc'er, som de ønsker.

3.3 Gennemførelse af projekter

Det er Folkekirken's ansvar at gennemføre de it-projekter, som den godkendte it-strategi og tilhørende handlingsplan (bilag 1) resulterer i. Alle it-projekter gennemføres efter Folkekirken's projektmodel, som er baseret dels på Prince-2-principperne og dels på de erfaringer, som 15 års projektarbejde har medført.

For alle større digitaliseringsinitiativer skal der udarbejdes en business case, hvor nytteværdi og omkostninger identificeres og afvejes. Der skal desuden ses på behovet for at gennemføre organisatoriske forandringer og ændrede arbejdsgange. Projekter, der skal gennemføres med henblik på at leve op til lovgivning eller på anden måde at realisere og understøtte politiske beslutninger, er også omfattet af kravet om udarbejdelse af en business case. For disse projekter udarbejdes en oversigt for projektets omkostninger og eventuelt afledte gevinster, hvorefter den mest fordelagtige gennemførelse af projektet kan planlægges.

Større opgaver skal organiseres som et projekt og have en bemanding sådan, at de har de fornødne kompetencer i forhold til den enkelte opgaves indhold.

Ved gennemførelse af projekter udpeges en projektleder – eventuelt med reference til en styregruppe – og en projektgruppe. Projektlederen har ansvaret for, at projektet opfylder de vedtagne målsætninger, og at det er i fremdrift i henhold til de fastlagte planer bl.a. for evaluering og effektmåling.

Folkekirken's It vil normalt stille en projektleder til rådighed for projekterne. Hvis den fornødne projektkompetence ikke er til stede i Folkekirken's It, skal den tilvejebringes - eventuelt i form af konsulentassistance.

I forbindelse med større projekter sikres brugerne indflydelse på det færdige resultat ved nedsættelse af en bruger- og/eller referencegruppe.

3.3.1 Projektportal

Alle projekter registreres i en projektportal, der sikrer en metodisk tilgang, identifikation af interessenter samt en løbende ledelsesrapportering i henhold til den vedtagne projektstyringsmodel.

3.3.2 Opgavestyring

Alle ændringsopgaver herunder fejlrettelse af idriftsatte systemer (applikationer) registreres og behandles i Opgavestyring. Dette værktøj anvendes af både Folkekirken's It og Kirkenettets leverandører og skal sikre, at der er klarhed over, hvilke udeståender der er i forhold til et bestemt system, hvem der har igangsat en opgave, og hvem der skal løse den, foruden oplysninger om leveringstidspunkt og tidsforbrug m.m.



3.3 System- og dataejere, systemansvarlige og erfa-grupper

For alle systemer er der udpeget en systemejer, en dataejer og en systemansvarlig. System- og dataejere er typisk kontorchefer fra "forretningen", medens den systemansvarlige er ansat i Folkekirkens It.

Systemejeren er den person, der har det forretningsmæssige ansvar for et system, herunder dets drift og anvendelse samt tekniske vedligeholdelse. Systemejeren har det overordnede ansvar for ressourceanvendelsen og implementeringen af passende sikringsforanstaltninger for systemet.

Dataejeren har ansvaret for, at data behandles og opbevares forsvarligt i dataejerens organisatoriske enhed.

Den systemansvarlige skal varetage Folkekirkens It's opgaver i forbindelse med drift og forvaltning af de til systemet hørende applikationer og i øvrigt bistå systemejeren. Den systemansvarlige varetager i det daglige de almindeligt forekommende driftsopgaver, herunder kontakten til applikationsleverandør(er). Den systemansvarlige er over for systemejeren ansvarlig for driften af systemets applikationer og dermed den, der koordinerer relaterede opgaver i Folkekirkens It.

For en række vigtige systemer er nedsat en **erfa-gruppe**, som med reference til systemejeren bistår med at kvalificere de udviklingsprægede aktiviteter samt andre aktiviteter, der skal gennemføres inden for et systemområde. Erfa-gruppen skal ved at drøfte den praktiske brug af systemet være med til at fastlægge en "best practice".

Erfa-gruppen er et ikkebeslutningstagende organ, som rådgiver systemejeren.

Oversigten over systemer, systemejere m.m. vedligeholdes i projektværktøjet "Opgavestyring" (se afsnit 3.3.2).

3.4 Sourcingstrategi

Sourcingstrategien fastlægger principperne for, hvilke ydelser/services der produceres internt, og hvilke der indkøbes hos eksterne leverandører.

Sourcingstrategien er ikke en facitliste, men et hjælpemiddel til - i det konkrete tilfælde - at træffe den rigtige beslutning om, hvor drifts- og supportopgaverne skal placeres.

3.4.1 Pc- og brugersupport

Indtil videre er det erfaringen, at support i forhold til slutbrugerne produceres bedst og billigst internt.

Påstanden baseres dels på den kendsgerning, at udgiften til pc-supportopgaven, når lejlighed byder sig, sammenlignes med den interne produktionsomkostning, men er derudover begrundet i, at kendskab til den folkekirkelige organisation, hvor sidemandsoplæring stort set er umulig, er særdeles vigtig. Det spiller desuden ind, at brugerne har meget forskelligartede opgaver, samt at it i kirke- og præstekontorerne ofte kun udgør en mindre del af det daglige arbejde. Det betyder, at de gængse kommercielle



supporttilbud er vanskelige at indpasse, når det samtidig er givet, at den spændvidde, der indholdsmæssigt er behov for, er meget stor.

3.4.2 Server og netværksdrift

På driftssiden er det erfaringen, at enkle driftsydelser produceres billigst internt, medens mere komplicerede ydelser med fordel kan placeres hos outsourcing-leverandører, hvor der kan drages nytte af specialisering og stordriftsfordele.

Komplicerede og missionskritiske ydelser bør derimod outsources, idet der kræves så "tung" ekspertise på mange snævre områder, at der ikke kan opnås kritisk masse med egne ressourcer. Endelig vil "24*7-service" sjældent være økonomisk mulig at realisere i en mindre operation.

Folkekirkens It har mere end 15 års erfaring med outsourcing og har i den tid både out- og insourcet forskellige driftsopgaver.

Det er erfaringen, at den mest vellykkede outsourcing opnås, når et vist antal opgaver holdes "hjemme" og bidrager til, at driftsmedarbejdernes samarbejde med opfølgning på driftsleverandørens ydelser sker med et passende afsæt i, at medarbejderne holder sig fagligt ajour med egne driftsopgaver.

I tabellen nedenfor er driftsopgaver opgjort i forhold til deres vigtighed, krav til forretningsmæssig indsigt samt tekniske sværhedsgrad. Kolonnen *Strategi* skal forstås som en rettesnor snarere end som en facitliste med hensyn til beslutningen om, hvor en opgave skal placeres.

| Opgavetype | Mission critical | Krav til forretningsforståelse | Teknisk kompleksitet | Strategi |
|----------------------------------------------|------------------|--------------------------------|----------------------|--------------------|
| "let" serverdrift, ex. fil- og print | mellem | lille | mellem | ITK |
| "tung" serverdrift, ex. ePost, firewall | høj | lille | høj | Outsources |
| pc-images | mellem | mellem | mellem | ITK |
| pc-support | lille | mellem | lille | ITK |
| brugeradministration -drift og konfiguration | høj | mellem | høj | ITK/ Outsources |
| applikationssupport | mellem | høj | mellem | ITK |
| applikationsudvikling | høj | høj | høj | Outsources |
| integrationsopgaver | mellem | høj | mellem | ITK |
| applikationsdrift | høj | høj | høj | Outsources |



4 It-arkitektur

I *Cirkulære om sikkerhedsforanstaltninger i Kirkenettet* er der fastsat regler for, hvilket udstyr der må tilsluttes Kirkenettet. Tilsvarende er det fastsat, at brugerne ikke må foretage indgreb i eller udskifte basis-software eller brugerprogrammel, for hvilket der er fastsat en bindende standard i Kirkenettet.

Der er dermed foretaget valg af standarder, programmel og udstyr, som det ikke er tilladt at fravige.

Digitaliseringsstrategiens princip om at: "stærkere samarbejde skal skabe digital sammenhæng" handler om obligatorisk brug af (åbne) standarder og om, at en sammenhængende forretnings- og it-arkitektur er gældende i Kirkenettet.

It-Strategien er udmøntet i *Principper for it-arkitektur i Kirkenettet* (bilag 2). Principperne gælder ændringer i infrastruktur såvel som i forretningsapplikationer.

Gennem deltagelse i relevante (statslige) fora og it-netværk sker løbende en ajourføring af, hvilke standarder og anbefalinger der er aktuelle.

Endelig gøres leverandører og rådgivere (konsulenter) bekendt med de krav⁸, der gælder i Kirkenettet for indkøb af varer og tjenesteydelser, og som de skal forpligte sig til at basere deres leverancer og rådgivning på.

4.1 Udstyr

4.1.1 Arbejdspladsudstyr

It-udstyr, som skal tilkobles Kirkenettet, skal som hovedregel anskaffes gennem Folkekirkens It, som i videst muligt omfang foretage sine indkøb på grundlag af indkøbsaftaler fra SKI (Staten og Kommunernes Indkøbsservice) og Finansministeriet.

It-Styregruppen, som tidligere har været optaget af at afskaffe kravet om, at pc'er, som skal benyttes på Kirkenettet, skal anskaffes via It-Kontoret, har i lyset af den teknologiske udvikling revurderet dette krav.

For ganske få år siden syntes udviklingen at gå i retning af, at den velkendte stationære pc i stadig større omfang blev erstattet af en bærbar pc. Nu synes denne tendens at have en anden retning, som til dels har noget at gøre med, hvor og til hvad udstyret skal anvendes.

På denne baggrund erkendes det først og fremmest, at udviklingen styres af markedet.

Dernæst rettes fokus på at tilpasse sig det forhold, at it-udstyr er noget, som efterhånden alle råder over og har en holdning til mht. fabrikat, udseende m.m.

⁸ Governance i Kirkenettet, Dnr. 50877-13





Det betyder, at brugen af it-udstyr i folkekirken og på Kirkenettet tager afsæt i forhold som sikkerhed og ergonomi, men også i tendenser som "bring-your-own-device", der indebærer, at mange brugere stiller krav om, at de kan anvende deres eget udstyr i arbejdsmæssige sammenhænge.

It-strategien fastlægger derfor en politik i forhold til "arbejdspladsudstyr", der betyder, at det udstyr, som anvendes, skal ses i sammenhæng med, hvad det skal bruges til.

| | | | |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Opgavetype | Personregistrering Sagsbehandling Journalisering Løn- og personale- administration Bogføring Økonomistyring | Skrive dokumenter, regneark og præsentationer m.m. Skrive prædiken Skrive større mails Søge informationer på nettet i egne db. | Gennemse dokumenter og regneark m.m. Forberede prædiken Læse/skrive mails Registrere timer Læse/skrive sms |
| Anvendt udstyr | Stationær pc | tablet | smartphone |
| | Bærbar pc | | mobilttelefon |

En sådan politik, som er baseret på et vist overlap mellem de tre opgavekategorier, vil kunne tilgodese høj sikkerhed i informationsbehandlingen, hvor det er nødvendigt, og mobilitet, når det er det, der er behov for. Samtidig understøtter den – med visse sikkerhedsmæssige begrænsninger – at brugerne kan bruge det udstyr, som passer dem bedst.

Kirkenettet skal understøtte, at brugerne kan anvende de teknologier, som er på markedet. Anvendelse skal i forhold til fortrolige oplysninger kunne ske sikkert.

4.1.2 Servere

Kirkenettets servere er primært baseret på Microsoft Windows Server, undtaget herfra er servere, som anvendes til internetservices; her anvendes fortrinsvis Linux.

Af hensyn til driftsstabilitet i kombination med de lavest mulige driftsomkostninger anvendes virtualisering i videst mulige omfang.

4.2 Datalinjer

Den vidtgående distribution med mere end 2.500 installationssteder stiller særlige krav til datalinjer og ikke mindst til styringen deraf.

Kirkenettets datalinjer til kirkekontorer, præsteboliger og hjemmearbejdspladser er - alle de steder, det har været muligt - opgraderet til minimum 5/2 MBit.

For at afhjælpe problemer med for lav hastighed de steder, hvor forholdene ikke gør det muligt at nå op på minimumshastigheden, iværksættes forsøg med åbne datalinjer baseret



på Direct Access. Afhængigt af forsøget kan åbne linjer ses som et helt eller delvist alternativ til den MPLS-teknologi, som Kirkenettet nu er baseret på.

4.3 Forretningsapplikationer – anskaffelse og udvikling

Applikationssystemer til Kirkenettet skal, så vidt det er muligt, være standard- og/- eller rammesystemer. Det betyder, at systemudvikling søges begrænset til de tilfælde, hvor der er tale om opfyldelse af helt specielle krav for ministeriet eller folkekirken.

De programmer og løsninger, der anskaffes eller udvikles, skal vurderes i henhold til it-arkitekturen (bilag 2).

I muligt omfang skal det sikres, at ekstramoduler, der udvikles til standard- og rammesystemer, kan stilles til rådighed for andre offentlige myndigheder på rimelige betingelser.

Resultatet af analyse- og specifikationsarbejder, der udføres i forbindelse med systemudvikling, og som kan komme til gavn i andre offentlige myndigheder, stilles frit til rådighed for disse, i det omfang 3. mands rettigheder ikke herved krænkes.

4.4 Brugerprogrammel

Pc-styresystem, postsystem, Officesystem samt internetbrowser baseres på de Microsoft-produkter, der kan anskaffes i henhold til aftalen indgået mellem Microsoft og Finansministeriet.

Programmerne anskaffes inklusive software-assurance, hvilket giver ret til løbende opgradering. Opdatering med nye versioner og releases med sikkerheds- og fejlrettelser sker løbende og fra centralt hold.

4.5 Database- og udviklingsprogrammel

MS SQL anvendes, så vidt det er muligt, som database til de fælles applikationer.

Mindre applikationer udvikles i Microsoft .Net og kommunikerer med omverdenen med XML-webservices.

Som rapporteringsværktøjer anvendes primært de produkter, der anvises af Økonomistyrelsen til brug i ØS-LDV⁹.

4.6 Internet og intranet

Den Digitale ArbejdsPlads og Kirkeårsportalen baseres på SharePoint (Microsoft Office SharePoint Server).

Internetapplikationer programmeres hovedsagligt i Typo3 og implementeres på Linux.

⁹ ØS-LDV "Økonomistyrelsens Lokale Data Varehus, bl.a. baseret på MS Reporting Services, Excel samt MS Access.





4.7 Brugeradministration

Den elektroniske brugeradministration i Kirkenettet er baseret på informationer fra KIS, og den aktive styring af rettigheder til informationer, portaler, filer med mere sker gennem Microsofts Active Directory (AD).

Brugerstyringen søges - overalt hvor det er muligt og sikkert - udført via ovennævnte systemer, som nedsætter ekspeditionstiden og minimerer risikoen for menneskelige fejl.

4.8 Open Office og Mac

Som følge af beslutningen om at anvende produkter baseret på MS Open XML i Kirkenettet er brugen af open source for tiden begrænset til websider på inter- og intranet.

Services som Den Digitale ArbejdsPlads m.fl., som tilbydes menighedsråd og provstiudvalg, skal understøtte brugen af open sourceprodukter, ligesom anvendelsen af forskellige - men dog udbredte - browsere skal supporteres.

Tilsvarende gælder det, at Mac og andre "ikkeWindows-brugere" skal opleve fuld understøttelse af basisfunktionalitet. Det er dog også en beslutning, at Microsoft-brugere ikke skal fratages den ekstra funktionalitet, der kommer til udtryk på Microsoft-klienter eksempelvis i forhold til services, som er baseret på SharePoint.



5 It-kompetencer

Forudsætningen for en effektiv brug af it-ressourcerne og dermed af folkekirkens midler forudsætter, at medarbejderne og de folkevalgte forstår at betjene systemerne på den rigtige måde. Endvidere også, at de arbejdsgange, systemerne skal understøtte og nogle gange erstatte, tilrettelægges, så potentialet i den teknologiske understøttelse kan udnyttes bedst muligt.

Hvor det tidligere kunne være næsten umuligt at gøre op med indarbejdede vaner, er forandringsvilligheden nu så udtalt, at denne barriere stort set er fjernet. Udfordringen er derfor i højere grad den – i et samarbejde mellem den faglige organisation og it-konsulenterne – at designe arbejdsprocesserne til en optimal udnyttelse af it, samtidig med at opgaveløsning er fagligt forsvarlig.

Det er imidlertid stadig erfaringen, at Kirkenet-brugeres dygtighed til at betjene enkeltsystemer, herunder pc'en med dens Officeværktøjer, kan være utilstrækkelig.

Evnen til at overskue det *virtuelle univers* – forstå, hvordan systemer og data hænger sammen, herunder hvor og hvordan de indgår i sagsbehandlingen og "den store sammenhæng", er vigtig for det optimale udbytte.

Folkekirken er i sin grundstruktur lokalt forankret. Ansatte, menighedsråd og frivillige er spredt ud over hele landet. Herudover spiller det ind, at halvdelen af de ca. 14.000 folkevalgte brugere udskiftes hvert 4. år.

Det indebærer, at folkekirken, modsat andre organisationer, ikke kan bruge sidemandsoplæring, når ny viden skal spredes i organisationen. Ligesom den stadige udskiftning stiller meget store krav til uddannelseskapaciteten.

Med de udfordringer er der derfor et væsentligt potentiale i e-læring, både med hensyn til kapacitet, tidsforbrug, rejseomkostninger og diæter.

5.1 E-læring som et strategisk værktøj

Folkekirkens It har i mere en 10 år anvendt e-læring til uddannelse af ca. 4.000 personregisterførere. Det er nærliggende at genanvende viden og erfaring med e-læring til andre læringsområder, herunder dem, som ikke har noget at gøre med it.

I samarbejde med ministeriet og stifterne har Folkekirkens It gennemført pilotforsøg med e-læring, som i de kommende år skal resultere i øget anvendelse af denne læringsform.

Det er afgørende, at Landsforeningen af Menighedsråd, men også de faglige organisationer, inddrages i den fremtidige udvikling af e-læring, som desuden bør koordineres med Folkekirkens Brancheudvalg i regi af SCK¹⁰.

Folkekirkens It kan være en vigtig part i et sådant udviklingsarbejde, men kan og skal ikke have ansvaret for den faglige udvikling af medarbejdere og folkevalgte i folkekirken og ministeriet.

¹⁰ Statens Center for kompetenceudvikling.

Folkekirkens It skal med sin tekniske- og værktøjsmæssige viden bidrage til udvikling af e-læring til brug i folkekirken.

5.2 Basale it-færdigheder

Med udgangspunkt i AMU-kurser kombineret med e-læring skal brugerne løbende kunne uddannes i de basale pc-programmer

Ved ansættelse af nye medarbejdere bør basale it-færdigheder indgå på lige fod med andre kvalifikationskrav. Eventuel uddannelse i standardprodukter skal dog fortsat kunne ske på AMU-kurser eller ved brug af e-læring. Uddannelsen betales af brugernes arbejdssted.

5.3 Færdigheder til at betjene specielle systemer

Uddannelse i brug af specialprogrammer tilrettelægges altid i forbindelse med implementering og ibrugtagning af nye systemer.

Uddannelse af nye medarbejdere sker - alt afhængigt af jobfunktionen - i nær tilknytning til ansættelsen eller på et "opsamlingshold" i løbet af de første måneder.

Uddannelse i Kirkenettets specialprogrammer afholdes som hovedregel af Folkekirkens It.

Udgifterne til kursusafholdelse finansieres over it-budgettet, mens forplejning, rejse- og opholdsudgifter finansieres af brugernes arbejdssted.

5.4 Særligt vedrørende uddannelse af personregisterførere

Uddannelsen af præster og kirkefunktionærer, som skal varetage opgaver med personregistrering, tilrettelægges som holdkursus, som kombineret holdkursus/e-læring eller udelukkende som e-læring. Uddannelse udbydes som hovedregel som AMU-kurser.

Udgifterne til uddannelse på pastoralseminariet samt af sognepræster, der skal fungere som personregisterførere, afholdes over it-budgettet.

Udgifterne til uddannelse af kirkefunktionærer som personregisterførere afholdes af brugernes arbejdssted.

Det er obligatorisk, at medarbejdere, der skal varetage personregistrering, har gennemført uddannelsen som personregisterfører.

5.5 It-medarbejdere

Uddannelse planlægges i forbindelse med den årlige medarbejdersamtale, ved stillingsskift, nødvendiggjort af nye produkter/versioner samt ved nyansættelse.

Til medarbejdere, som opkvalificerer sig i arbejdsrelevante områder i fritiden, kan ydes støtte til bogkøb og kursusafgifter.

Udgifter til uddannelse af medarbejdere, der er ansat i Folkekirkens It, afholdes over it-budgettet.

6 It-sikkerhed

It-sikkerheden, der skal sikre tilgængelighed, integritet og autenticitet i Kirkenettet, reguleres i henhold til it-sikkerhedspolitikken for ministeriet og folkekirken samt cirkulære om sikkerhedsforanstaltninger i Kirkenettet. It-sikkerhedspolitikken er baseret på den gældende, statslige sikkerhedsstandard - Dansk Standards DS484:2005 indtil udgangen af 2013, herefter den internationale standard ISO 27001.

6.1 Organisering

It-sikkerhedsorganisationen består af It-Sikkerhedsudvalget (It-SiU), en it-sikkerhedskoordinator og systemejerne.

It-SiU er nedsat som et permanent udvalg til at sikre, at it-sikkerhedsmæssigt relevante spørgsmål løbende bliver behandlet.

It-SiU består af afdelingschefen for Kirkeministeriets Personale- og It-afdeling (formand), chefen for Folkekirkens It, en repræsentant for stiftskontorcheferne, repræsentanter for medarbejdergrupperne samt faglige organisationer, hvilket sikrer en bred organisatorisk forankring.

Beslutninger i It-SiU træffes i fællesskab af udvalgets medlemmer.

I det daglige træffes it-sikkerhedsmæssige dispositioner/afgørelser af it-chefen i samråd med driftsleder og folkekirken og ministeriets it-sikkerhedskoordinator. Disse afgørelser effektueres umiddelbart og bringes efter omstændighederne op i It-SiU.

6.2 Sikkerhedsniveau - målsætninger

Formålet med it-sikkerheden på Kirkenettet er at sikre, at folkekirkens og ministeriets opgaver til enhver tid kan udføres på betryggende vis, herunder at oplysningers fortrolighed og integritet opretholdes, og at systemerne er tilgængelige.

Niveauet for it-sikkerheden er fastlagt i it-sikkerhedspolitikken. Sikkerhedsmæssigt fokus er på de mest kritiske processer og it-aktiver, samtidig med at det høje sikkerhedsniveau i forhold til øvrige processer og aktiver opretholdes.

6.3 Styring - realisering af målsætning

Til styring af sikkerhedsarbejdet anvendes værktøjer, der er anbefalet i Statens Forum for It-Sikkerhed. Værktøjerne anvendes desuden af andre statslige institutioner, hvilket sikrer sammenlignelighed i analyseresultater på tværs af staten.





Deltagelse i Statens Forum for It-Sikkerhed sikrer, at der arbejdes i samme retning som tilsvarende institutioner.

Risikovurderinger af de kritiske forretningsprocesser samt understøttende it-aktiver foretages ved anskaffelse af nye systemer samt ved væsentlige ændringer. En systematisk risikovurdering af alle kritiske forretningsprocesser foretages hvert 2. eller 3. år.

Risikovurderingerne sikrer løbende implementering af nødvendige sikringsforanstaltninger på Kirkenettet i forhold til det aktuelle trusselsbillede.

Endelig skal der jævnligt gennemføres informationskampagner og lignende informationsaktiviteter med det formål at øge it-brugernes bevidsthed om it-sikkerhed og eget ansvar for opretholdelse af it-sikkerheden.

6.4 Beredskab og kontrol

Backup- og retableringsplaner sikrer, at forretningsprocesser kan udføres uden sikkerhedsmæssig påvirkning.

Tilbagevendende gennemførelse af it-sikkerhedsreview, udført af såvel interne som eksterne parter, sikrer den fortsatte overholdelse af gældende standarder og regler.

Kontrollerne er fastlagt i samarbejde med en uvildig sikkerhedsrådgiver og er fastlagt som 100 % 's kontroller (dvs. kontrol af samtlige forekomster/hændelser) henholdsvis som stikprøvekontroller.

*Til sikring af, at alle de etablerede foranstaltninger resulterer i den ønskede høje sikkerhed, foretages der **dagligt** en række fastlagte kontroller på pc-klientniveau såvel som på serverniveau.*



7 Økonomi og indkøb

Driften af Folkekirkens It og Kirkenettet finansieres af fællesfonden.

Fællesfondsbevillingen suppleres med indtægter fra salg af it-ydelser til folkekirkens institutioner.

Det samlede it-budget fastsættes af kirkeministeren efter indstilling fra It-Styregruppen henholdsvis Budgetfølgegruppen.

It-budgettet udarbejdes af It-Kontoret og forelægges It-Styregruppen til godkendelse.

It-Styregruppens prioritering skal respektere de myndighedsopgaver, som Kirkenettet skal understøtte og opfylde. Budgettet forelægges derefter, som en del af det samlede fællesfondsbudget, for Budgetfølgegruppen og Budgetsamrådet, som efter deres forhandling afgiver indstilling til kirkeministeren.

Ministeriets og institutionernes køb af it-serviceydelser betales efter medgået forbrug henholdsvis efter fordelingsnøgler fastlagt i it-budgettet. Edb-regnskabet føres, så disse indtægter kan udskilles. Regnskabet revideres af Rigsrevisionen.

7.1 Koncern-it som den økonomisk mulige model

Gennem drift af 3.600 arbejdspladser på ca. 2.500 adresser er det erfaringen, at anvendelse af ensartet udstyr og standardiserede programmer giver den mindst mulige driftsudgift. Samtidig hermed giver storindkøb nogle meget væsentlige rabatter.

Folkekirken og ministeriet udnytter derfor de muligheder, der er for som samlet koncern at opnå fordele ved fælles drift og indkøb. Hvor det er muligt og hensigtsmæssigt, fastlægges bindende standarder for, hvad man kan og må købe til installation i Kirkenettet.

Indkøb foretages centralt af It-Kontoret i overensstemmelse med EU-udbudsbestemmelserne og indkøbscirkulæret. SKI's og Finansministeriets indkøbsaftaler anvendes i videst muligt omfang.

Institutionernes indkøb af forbrugsmaterialer og småudstyr sker via en fælles indkøbsaftale.

Indkøb af datalinjer sker samlet i henhold til koordineringskøbsaftale mellem SKI og teleudbyderne eller ved anvendelse af Finansministeriets aftaler. Ip-, fastnet- og mobiltelefoni kan af institutionerne købes via en fælles telefonrabataftale.

7.2 Kontrol af priser og valg af leverandør

Med henblik på løbende at opnå de lavest mulige priser indhentes jævnligt kontroltilbud vedrørende de større indkøbs- og koordineringsaftaler.

Beslutning om valg af leverandører og/- eller produkter afgøres på grundlag af principper som "det økonomisk mest fordelagtige tilbud", hvor

- ▶ pris/ydelse, kvalitet og leveringssikkerhed indgår som væsentlige tildelingskriterier.